

2019

מנהל/ת מיזם קהילות דיגיטליות – תיק חפיפה

מנהל/ת קהילה יקר/ה,
מברכים אותך על הצטרפותך לצוות המוביל של מיזם קהילות דיגיטליות!
המיזם פועל בשיתוף פעולה של מטה ישראל דיגיטלית, ג'וינט ישראל אלכא והרשויות.
מסמך זה נועד לסייע לך להבין ולהכיר את המיזם, תכולת התפקיד, השותפים השונים וממשקי העבודה.
שמחים שהצטרפת אלינו, מאחלים לך הצלחה רבה בתפקיד!

מסמך זה כולל ומתייחס לנושאים הבאים:

- 1) המיזם הלאומי ישראל דיגיטלית – רקע
- 2) מיזם קהילות דיגיטליות
- 3) רקע מנהלת קהילות דיגיטליות - אלכ"א: המכון למנהיגות וממשל, ג'וינט ישראל
- 4) בעלי תפקידים השותפים למיזם והגדרות תפקידם
- 5) מודלים ופרקטיקות בתחום אוריינות דיגיטלית בארץ ובעולם
- 6) שגרות ומנגנון העבודה מול השותפים
- 7) נספחים:
 - הפנייה לקבצים, חומרי עזר ומידע נוסף
 - מסמך תמציתי על המיזם ותקציב
 - מצגת מנהלת קהילות דיגיטליות
 - פורמט תכניות עבודה ומודל עבודה לאוריינות דיגיטלית
 - השוואה בינלאומית למיזמים בתחום האוריינות
 - אנשי קשר ופרטי יצירת קשר של גורמים רלוונטיים

1) רקע – "המיזם הלאומי ישראל דיגיטלית"

"המיזם הלאומי ישראל דיגיטלית" הינו מיזם ממשלתי השואף לרתום ולמנף את ההזדמנויות הטמונה במהפכה הדיגיטלית ובהתקדמות טכנולוגיות המידע והתקשורת לטובת צמיחה כלכלית מואצת, צמצום פערים והפיכת הממשל לחכם, מהיר, ידידותי לאזרחים ומוביל עולמי בתחום הדיגיטלי. בשנת 2013 מדינת ישראל זיהתה את הצורך האקוטי בקביעת מדיניות דיגיטלית לאומית מקיפה. ובתוך כך, "ישראל דיגיטלית" הוגדרה כאחת משש הסוגיות האסטרטגיות העומדות בפני המדינה במסגרת הערכת המצב האסטרטגית הכלכלית-חברתית שגיבשה המועצה הלאומית לכלכלה והוצגה לממשלה. לצורך תיאום ותכלול עבודת הממשלה לקידום המיזם ומטרותיו, החליטה הממשלה על הקמת מטה ישראל דיגיטלית, הפועל במסגרת המשרד לשווייון חברתי. בין היתר, ממשלת ישראל הטילה על המטה את האחריות לגיבוש תכנית דיגיטלית לאומית, לצד ליווי פיתוחן של תכניות דיגיטליות משרדיות ובין-משרדיות ותכניות לקידום נדבכים רוחביים, הדרושים לשם הגשמת המיזם הלאומי. במטרה לפתח ולקדם את התכנית הדיגיטלית ומתוקף סמכותו להוביל לשינוי משמעותי בתחום, המטה עובד בשיתוף פעולה ורותם את כל בעלי העניין, ביניהם: משרדי הממשלה, רשויות מקומיות, חברות עסקיות וארגוני מגזר שלישי.

למטה ישראל דיגיטליות ישנן שלוש מטרות ותחומי ליבה המעצבות את פעילותו:

- צמצום פער
- צמיחה כלכלית מואצת
- ממשל חכם וידידותי

מטה ישראל דיגיטלית מקדם חדשנות בתחומים כגון חינוך דיגיטלי, בריאות דיגיטלית, רווחה דיגיטלית, כלכלה דיגיטלית ומגוון נושאים נוספים. בנוסף, עוסק המטה בקידום תשתיות טכנולוגיות ורגולטוריות ובפיתוח הון אנושי שיאפשר להתאים את עבודת הממשלה לאתגרי המאה ה-21. בכך מצטרפת ישראל לשורה של מדינות מובילות בעולם המיישמות תכניות דיגיטליות לאומיות ומחוללות טרנספורמציה דיגיטלית במגזר הציבורי, בדגש על צרכי האזרחים.

2) מיזם קהילות דיגיטליות

כרבע מאוכלוסיית ישראל בגילאי 18 ומעלה חסרת אוריינות דיגיטלית, כלומר אינה משתמשת באינטרנט, ואינה נהנית מהתועלות שטכנולוגיה ודיגיטציה מייצרות עבור איכות החיים. מדובר בכמיליון וחצי איש ואישה אשר לא רכשו את ידיעת ה"קרא וכתוב" של המאה ה-21 וכתוצאה מכך מתקשים לממש את מלוא הפוטנציאל שלהם. הפער הדיגיטלי ניכר בעיקר בקרב שלוש האוכלוסיות הבאות: חרדים, ערבים ואזרחים ותיקים.

מהי אוריינות דיגיטלית?

אוריינות דיגיטלית מוגדרת כסט היכולות והמיומנויות המאפשר לאדם להתנהל באפקטיביות בסביבה דיגיטלית. מעבר ליכולת להפעיל באופן בסיסי ציוד קצה דוגמת מחשב אישי או טלפון חכם, אוריינות דיגיטלית מקיפה ארבע מיומנויות-על:

- א'. **ניהול מידע** - איתור, ניהול ואחסון מידע ותוכן דיגיטלי בבטחה.
- ב'. **תקשור** - תקשור, מגע, שיתוף פעולה, שיתוף וחבירה לאחרים תוך הפגנת הרגלים בטוחים.
- ג'. **עריכת עסקאות** (Transactions) - קניית ומכירת טובין ושירותים, ניהול ענייני כספיים, רישום לשירותים ממשלתיים דיגיטליים ושימוש בהם, תוך הגנה על מידע אישי וכיבוד פרטיותם של אחרים.
- ד'. **פתרון בעיות** - הגברת העצמאות והביטחון על ידי פתרון בעיות ומציאת פתרונות תוך שימוש בכלים דיגיטליים, זיהוי אתרים, קישורים וחלונות קופצים מזיקים, וצורות הונאה דומות.
- ה'. **כאמור**, חוסר במיומנויות אלו מוביל **להדרה דיגיטלית** – אי לקיחת חלק בפעילויות או שירותים המוצעים באופן דיגיטלי, על-פי רוב ברשת האינטרנט. הדרה דיגיטלית באה לידי ביטוי במספר **תחומי חיים** שונים:
- **תעסוקה** – חוסר באוריינות דיגיטלית בסיסית מגביל באופן משמעותי את אפשרויות התעסוקה, ומוביל לפריזון נמוך
 - **צרכנות** – אוריינות דיגיטלית בסיסית הינה הכרחית למתן גישה למוצרים ושירותים המוצעים באופן מקוון, ומאפשרת צרכנות נבונה בזכות שימוש בכלים להשוואת מוצרים ומחירים
 - **פיננסים** - חוסר במיומנויות דיגיטליות מגביל ביצוע פעולות בנקאיות בערוצים ישירים ועלול למנוע שימוש בכלים פיננסיים דיגיטליים (יישומי תשלומים, ניהול חשבון וכו') אשר חשיבותם הולכת וגוברת
 - **חברה ותקשורת** – חוסר במיומנויות דיגיטליות בא לידי ביטוי בהדרה מערוצי תקשורת מקוונים דוגמת דואר אלקטרוני או יישומי תקשורת לטלפון החכם, כמו-גם בחוסר לקיחת חלק במדיה חברתית ורשתות חברתיות
 - **אזרחות ומיצוי זכויות** – אוריינות דיגיטלית בסיסית נדרשת לצורך גישה לשירותים ציבוריים דיגיטליים, התנהלות מול מוסדות המדינה ומיצוי זכויות
 - **בריאות** – אוריינות דיגיטלית בסיסית מאפשרת גישה לספקי בריאות באמצעות ערוצים מקוונים, ומאפשרת גישה למקורות מידע ומדיה רלוונטית לאורח חיים בריא
 - **פנאי ובידור** - חוסר במיומנויות דיגיטליות מוביל להדרה ממגוון ערוצי פנאי, תרבות ובידור המוצעים ברשת.
- לטובת צמצום הפער הדיגיטלי, מתוך מטרה לאפשר לאוכלוסיות הנ"ל שיפור באיכות חייהן, מטה ישראל דיגיטלית פיתח שורה של מיזמים ומאמצים, הן ברמה הלאומית והן ברמה המקומית. **מיזם קהילות דיגיטליות הינו אחד מדרכי הפעולה לצמצום פער זה.**
- המיזם מרכז מאמץ תלת-מגזרי מקומי לצמצום פערים דיגיטליים ברשות המקומית וכולל עבודה עם כלל השחקנים הרלבנטיים (רשות מקומית, מגזר שלישי, מגזר ציבורי, מגזר עסקי ובעלי עניין נוספים) אשר בכוחם לסייע בצמצום הפער הדיגיטלי.

המיזם שואף להקנות מיומנויות דיגיטליות לשיפור איכות חיים וחזוק היכולת לצרוך שירותים דיגיטליים במגוון תחומים, וממוקד בשלוש אוכלוסיות ספציפיות אשר זוהה אצלם פער ניכר בתחום האוריינות הדיגיטלית.

אנחנו מבקשים להגיע ולהפעיל את המיזם במרחב המוניציפלי בו האוכלוסיות הרלוונטיות מתגוררות. ההחלטה להפעיל את המיזם במסגרת הקהילה נובע ממספר שיקולים ותובנות: תוצר של למידת ומחקר על האוכלוסייה ומאפייניה; הכרה ביתרונות הרבים של קהילה וקהילתיות; הכרה בכוחה של הנהגה מקומית וקהילתית מובילה; הרצון של אנשים לאחריות קהילתית ותרומה לקהילה; ניצול תשתיות קיימות.

המיזם יכלול מגוון תכניות, פעילויות והכשרות ייעודיות שמטרתן שיפור המיומנויות הדיגיטליות באחד או יותר מתחומי החיים הרלוונטיים אשר תוארו לעיל.

המיזם צפוי לפעול במסגרת שלושה צירי פעולה עיקריים:

א'. קורסים במרכזים קהילתיים להכשרה בסיסית:

קורסים והכשרות במיקוד באחד או יותר מתחומי החיים הרלוונטיים - הקניית יכולות בדגש חברתי, צרכני או תעסוקתי. ההכשרות יותאמו להעברת תוכן בסיסי- הכרת ציוד קצה, שימוש ברשת וגלישה בטוחה. כך למשל:

- קורסים להכשרת אוריינות דיגיטלית בסיסית ורכישת מיומנויות צרכניות וחברתיות
- קורסים להכשרת אוריינות דיגיטלית בסיסית ורכישת מיומנויות בסיסיות במיקוד תעסוקתי

ב'. סדנאות ואירועים נקודתיים להכשרה ביכולות ספציפיות:

סדנאות ואירועים הממוקדים בהרכשת מיומנויות ספציפיות בתחומי החיים שתוארו לעיל. אירועים אלו ייפנו לקהל הרחב, לרבות בעלי מיומנויות דיגיטליות בסיסיות. כך למשל:

- סדנת השוואות מחיר וקניות ברשת
- אירוע חיפוש עבודה בלוחות מקוונים
- סדנת כתיבת קורות חיים
- סדנת מיצוי זכויות על-בסיס שירותים ציבוריים מקוונים

ג'. יוזמות מקומיות ומודלים חדשים בהתאמה לרשות:

יוזמות מכל סוג אשר מיועדות להקנות מיומנויות דיגיטליות באחד או יותר מתחומי החיים שתוארו לעיל, בהתאם לצרכי האוכלוסייה המקומית ולשיקול דעתן של הרשות והמפעיל החיצוני. יוזמות אלו יגובשו על-ידי הרשות והמפעיל המקומי על בסיס ניסיונם בתחום, היכרותם עם האוכלוסייה המקומית ולמידה מניסיונם של גורמים מהתחום בארץ ובעולם, בסיוע ובאישור המנהלת.

3) מכון אלכא

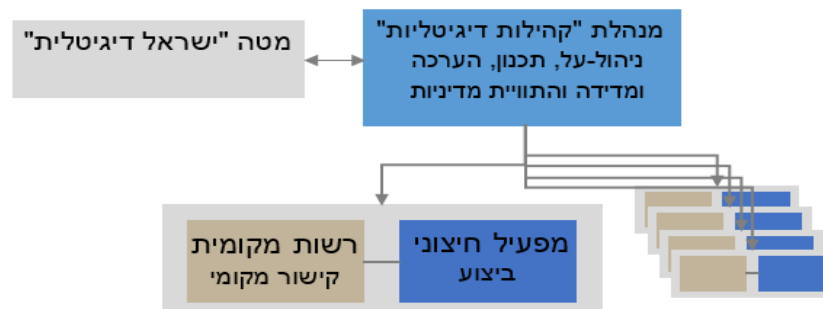
מכון אלכא למנהיגות וממשל פועל לעיצוב וחיזוק ממשקי עבודה אפקטיביים בין משרדי הממשלה והמגזרים השונים המעורבים באספקה אפקטיבית של שירותים חברתיים במדינת ישראל. המכון פועל מזה כשלושים שנה כחלק מג'וינט ישראל - הגוף הגדול בישראל לפיתוח והטמעה של שירותים חברתיים.

במשך השנים עובד מכון אלכא עם המנהיגות הבכירה והארגונים המובילים והפועלים במרחב הציבורי והחברתי. התכניות השונות שהפעיל המכון הובילו אותו לכדי יצירת מומחיות יוצאת דופן בפיתוח ויישום שירותים חברתיים ציבוריים, לצד פיתוח של רשת חזקה של אנשי מקצוע מכל המגזרים היכולים להוביל שינוי ולשתף פעולה במערכת הציבורית.

כיום מפתח מכון אלכא פתרונות לאתגרי המערכת הציבורית בתחום הדיגיטציה שמטרתה לעזור למערכת הציבורית לקדם טרנספורמציה דיגיטלית הן בהון האנושי והן במערכת וביכולתה לקדם ולפתח שירותים יעילים ודיגיטליים. במסגרת אתגר זה, מטה ישראל דיגיטלית הקים בשיתוף ג'וינט ישראל מכון אלכא למנהיגות וממשל, מנהלת שתתכנן, תנהל ותפקח על מיזם קהילות דיגיטליות ברמה הלאומית.

4) בעלי תפקידים והגדרות תפקידים

המיזם ילווה על-ידי פרויקטור, מנהל קהילה, בתמיכת נציגים מהרשות המקומית וממפעיל חיצוני שייבחר ע"י הרשות. בנוסף, יעמיד מטה ישראל דיגיטלית מינהלת קהילות דיגיטליות, אשר תורכב מנציגי מטה "ישראל דיגיטלית" וג'וינט ישראל-אלכא, תישא באחריות לתכנון, ניהול ופיקוח על המיזם ברמה הלאומית.

להלן בעלי תפקידים מרכזיים במיזם והגדרות תפקידים

א'. מטה ישראל דיגיטלית:

גיבוש מדיניות ברמה הלאומית לתחום אוריינות דיגיטלית וחיבור לשותפים רלוונטיים במשרדי הממשלה, יצירת משאבים לקידום הנושא והתקשרות מול הרשויות.

תפקיד מטה ישראל דיגיטלית:

- הובלה, קידום והתנעה של מיזם קהילות דיגיטליות ברמה הלאומית.
- התקשרויות מול הרשות והעברה תקציבית בהתאם לדוחות ונספים שיכתבו בחוזה.

- הגדרת בעלי התפקידים במיזם ואישור מינוי.
- ראייה כוללת וחיבור למאמצים שונים הנעשים בתחום האוריינות הדיגיטלית.
- תכנון אסטרטגי ואיתור מגמות וסוגיות מרכזיות בהן המיזם יתמקד.
- בקרת תפוקות ותוצאות.
- השתתפות בוועדת היגוי ובקבלת החלטות מהותיות במיזם.

ב'. מנהלת "קהילות דיגיטליות":

התכנית תלווה על-ידי מנהלת קהילות דיגיטליות - מטה לאומי מטעם מטה ישראל דיגיטלית והגיונט ישראל אלכא ותפקידו לרכז את פעילות התכנית ברמה לאומית.

תפקידי מנהל קהילות דיגיטליות:

- הקצאת משאבים לתכנית ולמדידת אימפקט ברמה לאומית.
- ניהול על של התכנית ברמה הלאומית.
- פיתוח והכוונת עבודות הרשויות המקומיות, לרבות ליווי מנהלי המיזמים המקומיים, פיתוח והובלת תהליך למידת עמיתים.
- אישור התקשרות עם מפעילים חיצוניים שתבחר כל רשות מקומית וביצוע תיאום ציפיות נוסף עמן.
- הכוונה ואישור תהליכי התכנון והתחקור ברשויות – תכניות עבודה, דוחות רבעוניים לבחינת תכנון מול ביצוע, סיכומי פעילות בהתאם במועדים ובתדירויות שייקבעו.
- העברת תקציבים לרשויות, בהתאם להתקדמות התכנית, לאור פרמטרים שייקבעו מראש למול כל רשות.
- פיקוח על תהליכי המדידה הנדרשים במסגרת התכנית.

ג'. גרעין ניהול המיזם ברשות המקומית:

גרעין ההנהלה של הפרויקט ברמה המקומית, האחראי על הקמת והפעלת המיזם בתחום הרשות ועל הקצאה וניהול המשאבים הנדרשים.

תפקידי גרעין ניהול המיזם ברשות המקומית:

- מיפוי תכניות ומשאבים - הכנת דו"ח מיפוי מצב קיים, בכל הקשור לתחומים הדיגיטליים בעיר ולשימוש האזרחים בשירותי הדיגיטל של הרשות, ובכלל זה, ציון תכניות קיימות של העירייה בתחום, תכניות של גורמים אחרים הפועלים בעיר.
- מיפוי אוכלוסיית היעד – אפיון ומיפוי של אוכלוסיית הספציפיות שמוגדרת בהסכם (חרדים, מיעוטים ואזרחים ותקים).
- מיפוי תשתיות – הרשות תהא אחראית במיפוי ואיתור התשתיות הדרושות לצורך ביצוע המשימות והפעילויות הכרוכות במימוש התכנית, ובכלל זה, הקמה של סביבת עבודה בהתאם לצרכי התכנית, העמדת מרצים ומדריכים, וכיוצא באלה.

- גיבוש צוות מקצועי לקידום התכנית – גיוס כ"א להובלת התהליך, תכנון ויצירת שגרות עבודה, בעבודה משותפת בין מטה ישראל דיגיטלית לבין עיריית ירושלים; גיבוש וועדת היגוי שתפקידה לבצע מעקב ופיקוח אחר ביצוע המיזם ואחר עמידת העירייה והגופים השותפים לתכנית זו.
- סקירה של מודלים בינלאומיים העוסקים באוריינות דיגיטלית בקרב אוכלוסיות מודרות טכנולוגיה ודיגיטל תוך התייחסות לתועלות אותן הגדירו, בעיות וכשלים עמן התמודדו, לקחים, הצלחות, שיחות עם מומחים עולמיים, מגמות להמשך והשוואת כל אלה למאפייני הרשות ואוכלוסיית היעד.
- בניית תכנית התערבות מבוססת הכוללת לפחות 2 תחומי חיים מתוך 7 המגדירים הדרה דיגיטלית. תוך הגדרת מטרות, יעדים, ממדי הצלחה והתאמת התכניות לצרכי ומאפייני האוכלוסייה בעיר בהתאם לתהליך הלמידה והמיפוי שנעשה בשלב ההתנעה ואפיון התכנית.
- גיוס של "מנהל קהילה" וצוות עבודה בהתאם להגדרות בחוזה.
- הקצאה ותחזוק התשתיות הפיזיות הנדרשות לפעילויות במיזם.
- גיבוש והטמעת תהליכי הערכה ומדידה ושימוש והעברת נתוני דאטה.
- בחירת המפעיל המקומי, בהתאם לדרישות הסף של המנהלת הלאומית.
- אחריות כוללת על המיזם ועל ניהול המפעיל המקומי, כולל בהיבטי מיפוי תשתיות הרלוונטיות להצלחת המיזם והעמדתן לטובתו.
- ניהול תקציב המיזם ותכלול כלל נושאי התקציב מול מטה ישראל דיגיטלית בהתאם לצורך, רתימת הגורמים הרלוונטיים מטעם הרשות.
- יצירת קשר ראשוני עם שותפים פוטנציאליים ברשות המקומית במגזר הפרטי והשלישי ועם נותני חסויות פוטנציאליים למיזם
- חיבור הפרויקטים בתחום האוריינות הדיגיטלית המתרחשים ברשות בשוטף וכל פעילות בתחום צמצום הפער הדיגיטלי בעיר למסגרת המיזם, לטובת מניעת כפילויות ולימוד הדדי.
- פרסום ושיווק התכניות לתושבי הרשות.
- רתימת גורמים רלוונטיים מתוך הרשות (חינוך/רווחה/תרבות/אזרחים וותיקים) אשר יסייעו לבעלי התפקידים להשיג את יעדי המיזם.

ד'. וועדת היגוי

ועדת היגוי מקצועית בה ייקחו חלק נציגי ובבעלי תפקידים רלוונטיים למיזם ממטה ישראל דיגיטלית, המשרד לשוון חברתי, עיריית ירושלים ושותפים נוספים עליהם יסוכם. ועדת ההיגוי תתכנס לפחות פעם ברבעון וישיבותיה וההחלטות הנלוות יתועדו בפרוטוקול מפורט אשר הכנתו תהא באחריות העירייה.

תפקידי ועדת ההיגוי:

- מעקב ופיקוח אחר ביצוע התכנית ואחר עמידת העירייה בלוחות הזמנים.

- דיון בהצעות לשינויים תקציביים המבוקשים על ידי העירייה, אולם מובהר כי אין תוקף לשינוי תקציבי ללא אישור מראש של חשב המשרד.
- דיון בדוחות הביצוע של התכנית.
- דיון בהמלצות העירייה לביצוע פרויקטים במסגרת התכנית.
- ועדת ההיגוי תקבע יעדים מדידים בכל רמות העבודה, לרבות השפעה על העיר ועל קהל היעד. קביעת היעדים תעשה במשותף ותוך הסתמכות על גורמי הערכה ומומחים בתחום.

ה'. מפעיל חיצוני

גוף חיצוני, שנבחר ע"י כל רשות מקומית בהתאם לקריטריונים שהוגדרו ע"י מנהלת "קהילות דיגיטליות", השותף לאחריות על פיתוח המיזם ברמה המקומית והוצאתו לפועל

תפקידי המפעיל המקומי במסגרת המיזם :

- פיתוח מודלי פעילות המותאמים לצרכים הייחודיים של הרשות המקומית במסגרת המיזם ושיתוף של המודלים לרשות ולמנהלת
- כתיבת תכנית עבודה ביחד עם הרשות המקומית – הכתיבה בפועל יכולה להתבצע ע"י המפעיל, בהכוונה/ מעורבות של הרשות
- הכשרת סגל המתנדבים שיוציאו את ההכשרות לפועל
- כתיבת דו"חות רבעוניים לבחינת תכנון למול ביצוע וסיכומי פעילות שנתיים, בשיתוף הרשות המקומית
- בניית מנגנון מדידה ובקרה והוצאתו לפועל
- יצירה ותחזוק קשר שוטף עם ממשקים רלוונטיים מהמגזרים השונים ברשות

5) מודלים ופרקטיקות של עשייה בארץ ובעולם בתחום האוריינות הדיגיטלית

מדינות רבות בעולם הבינו את האתגר הדיגיטלי ובייחוד את הפערים שנוצרים בקרב אוכלוסיות מוחלשות ומנסות לפתור את האתגרים הללו במהלכים שונים ומגוונים. כתוצאה מכך, הוקם פורם D9 בו לוקחת חלק ישראל דיגיטלית אשר מייצגת את מדינת ישראל. הפורום מאגד בתוכו את המדינות שפועלות בתחום הדיגיטציה ומקדם טרנספורמציה ואוריינות דיגיטלית. כמו כן, ישנם ארגוני מגזר שלישי שפועלים ונותני שירות שפיתחו שיטות, תכנים ודרכי פעולה. הסקירה נחלקת לשניים, המדדים והפעולות.

א'. מדדים

■ אוסטרליה:

באוסטרליה קיים מדד לאומי המקנה תמונת מצב מקיפה ממבט על של מצב האוריינות הדיגיטלית במדינה. ב- 2016 פותח באוסטרליה מדד לאומי הבוחן את רמת האוריינות הדיגיטלית ברחבי המדינה:

- ✓ המדד סוקר כ 50,000 אוסטרלים מידי שנה בסקר מתמשך
- ✓ תוצאות המדד מפלחות את מצב האוריינות הדיגיטלית לפי מאפייני גיל וגיאוגרפיה
- ✓ פיתוח המדד מאפשר להתחקות אחר התקדמות תכניות שונות, למשל go digi נעזרת במדד על מנת לבחון את התקדמות התכנית
- ✓ המדד מאפשר להתאים את התוכניות ולהגיב לצרכים המשתנים
- ✓ כל קהילה יכולה לחקור את המדד ולהשוות לביצועיהם מול המדד הלאומי

■ אנגליה:

- הממשלה גיבשה סטנדרטים אחידים ו- framework אחיד למיומנויות דיגיטליות, הכוללים:
- ✓ המדד כולל 3 קטגוריות על – ניהול ידע, תקשורת וביצוע פעולות
 - ✓ על מנת לאפשר מדד אחיד הממשלה פרסמה toolkit מעודכן ב 2017 והמתודולוגיה המוצעת הינה עריכת סקר ידידותי למשתמש שיכול לשמש ארגונים קטנים וגדולים כאחד.
 - ✓ ארגון good things foundation מבצע מדידה שוטפת של פעילות המרכזים והלמידה ברשת
 - ✓ המדידה נעשית על ידי סקרים – סקר מקדים ולאחר 3 חודשים בחינת התקדמות
 - ✓ פלטפורמת learn my way – העמותה עוקבת אחר התקדמות המשתתפים באתר הלימוד הייעודי, אוספת נתונים בזמן אמת ומאפשרת ניטור.

ב'. פעולות

■ אנגליה - Wiltshire Online

- התוכנית מתמקדת בהקניית כישורי ICT לאוכלוסיית הגיל השלישי במחוז Wiltshire באנגליה. איתור האוכלוסייה לתוכנית מתבצע במספר דרכים:
- ✓ שיתוף פעולה עם השלוחה המחוזית של ארגון הצדקה הגדול בבריטניה, שמנהלת קשר ישיר עם אוכלוסיית הגיל השלישי במחוז ובמידת הצורך מפנה אזרחים לתוכנית

- ✓ שיווק התוכנית ופרסומה בעיתונים, מגזינים וכרזות ברחבי המחוז.
- ✓ שיתוף פעולה עם ספריות ציבוריות, שהקשישים פוקדים בקביעות ושמהוות את המרכז שבו הקשישים ישתמשו במחשב ובאינטרנט.
- ✓ הספריות מזהות את המבוגרים המתקשים בשימוש במחשב ומפנה אותם אל התוכנית.
- ✓ התכנית מקיימת מפגשים ואירועים ביניהם סדרת מפגשים *** Spring Online שמטרתם עידוד והעלאת המוטיבציה בקרב האוכלוסייה, לשימוש במחשב ובאינטרנט.

■ בריטניה - **Tinder Foundation**

- ✓ הינו ארגון בריטי שמטרתו הקניית כישורים דיגיטליים לכ- 12 מיליון אזרחים בריטים המוגדרים "מודרים דיגיטליים"
- ✓ הוקם ב- 2004 כפרויקט ממשלתי וב- 2010 הפך לארגון צדקה פרטי בתמיכת ממשלת בריטניה, המתבטאת בתקציבים ובחשיבה משותפת במסגרת תוכניות אלו הארגון מתכלל ומרכז פעילויות ב- 5,000 מרכזים ברחבי בריטניה, ואמון על העברת הידע, התכנים, הכשרות מדריכים, מימון ומחקר בתחום הארגון אף תורם מנסיונו ומהידע שצבר ומלמד מדינות שונות הבונות תוכניות דומות.

■ ארצות הברית - **Ready Set Connect**

- התכנית התמודדה עם הסוגיות הללו בדרך חדשנית. היא מאתרת צעירים בגילאי 16-24 ממעמד סוציו-אקונומי נמוך ומתוך הקהילות שבמיקוד, בעלי כישורי ICT בסיסיים (שימוש במחשב וגלישה באינטרנט).
- הצעירים זוכים לתוכנית הכנה להשתלבות בחברות טכנולוגיה מובילות, הכוללת הכשרת המדריכים ללימוד כישורי ICT בסיסיים.
- תהליך איתור המועמדים כולל מעבר על קורות חיים וראיונות. איתור המועמדים נעשה תוך מתן עדיפות לדוברי שפות זרות כדי לאפשר מענה למגוון אוכלוסיות בתמורה, הצעירים נדרשים להימצא בספריה בקהילה פעמיים בשבוע למשך שעתיים כל פעם ולהעניק הדרכות בזמן זה.

מודל העבודה אשר בנינו (ויעודכן בהתאם לצרכים), הוא מודל שמורכב מחמישה צירים מרכזיים וכל רשות תבחר את תחומי החיים אשר היא רוצה לעסוק בהתאם לצרכי התושבים, התמקדות בארבעת מיומנויות העל ויצירת צירי התערבות.

1. בחירת תחום חיים
2. בחירת התמקדות במיומנויות העל
3. בחינת רמת האוריינות הדיגיטלית של האזרח
4. צירי התערבות רלוונטים
5. ארגז כלים

7 תחומי חיים - תעסוקה, בריאות, אזרחות ומיצוי זכויות, פנאי ובידור, חברה תקשורת, פיננסים, צרכנות				
רמת האזרחים - בסיסית, מתקדמת	ניהול מידע	תקשור	עריכת עסקאות	פתרון בעיות
	שימוש במנועי חיפוש ביעילות לאיתור מידע	אינטראקציה באמצעות טכנולוגיות דיגיטליות	יצירה וניהול חשבון מקוון לקניית טובין ושירותים	איתור עזרה ומידע דרך מנועי חיפוש
	ניהול נתונים, מידע ותוכן דיגיטלי	שיתוף באמצעות טכנולוגיות דיגיטליות	עריכת עסקאות ברשת עם שירותים ממשלתיים וציבורים אחרים	ללמוד ללמוד - זיהוי ואיתור משאבי למידה מקוונים
	גלישה, חיפוש וסינון נתונים, מידע ותוכן דיגיטלי	מעורבות אזרחית באמצעות טכנולוגיות דיגיטליות	שימוש במערכות תשלום לתשלום מקוון	זיהוי אתרים, קישורים וחלונות קופצים מזיקים וצורת הונאה
	הערכת נתונים, מידע ותוכן דיגיטלי		ניהול זהות דיגיטלית בטוחה תוך יישום זכויות יוצרים וקניין רוחני	שימוש בשירותי תמיכה ממשלתיים ומגזר ציבורי
	שמירה על המערכות והמידע האישי			
	עמידה בדרישות זכויות יוצרים			
	ארגז הכלים: מיפוי רמת האזרחים (שאלון - אפיון לפי לקוח), מיפוי תכונות, משאבים וצרכי האוכלוסייה, מדידה והערכה, הגדרת מדדי הצלחה, קורסים, סדנאות, אירועים, מכרזי אתגר, יוזמות חדשניות, שיתופי פעולה עם חברות עסקיות.			

1. מנגנוני ושגרות עבודה

מנגנון העבודה:

1. תוקם ועדת היגוי מקצועית משותפת לישראל דיגיטלית, מנהלת קהילות דיגיטליות ולעירייה, ולשותפים נוספים עליהם יסוכם.
2. ועדת ההיגוי תהיה אחראית על אישור ומעקב אחר תכניות העבודה, בקרה תקציבית ומקצועית, ותהווה הוועד המנהל של התכנית.
3. לרשות המיזם תעמוד מינהלת מטעם ישראל דיגיטלית וג'וינט ישראל-אלכא בה יהיו מומחי תוכן (אוריינות) ומומחי הערכה ומדידה. המינהלת תהיה משאב הן לליווי

מקצועי ולהנחיה מקצועית של העיר והן משאב למטה ישראל דיגיטלית וסיוע ביצירת מודל עבודה ומודל למדידה והערכה של המיזם.

4. תכנית העבודה תיבנה ברוח מודל המיזם כפי שנלמד בחו"ל ע"י מטה ישראל דיגיטלית וחברת הייעוץ טאסק ותתבסס על הנחות העבודה ותיאוריית השינוי, תוך התאמה למודל הרשותי של העיר ירושלים.

5. משאבי התכנית יועברו מישראל דיגיטלית לעירייה בצורה שתוסכם על הצדדים; ויועברו דיווחים מוסכמים ככל הנדרש.

6. מנהל הפרויקט יעסק ע"י העירייה אשר תהיה אחראית על הוצאה לפועל של התכנית. המנהל יבנה צוות ע"י מתווה הפעלת התכנית, יגבש תכנית עבודה ויוביל את הביצוע.

7. ועדת ההיגוי תקבע יעדים מדידים בכל רמות העבודה, לרבות השפעה על העיר ועל קהל היעד. קביעת היעדים תעשה במשותף ותוך הסתמכות על גורמי הערכה ומומחים בתחום.

8. במסגרת המיזם מנהלת קהילות דיגיטליות תוביל מהלך של הערכה ומדידה ברמת הרשות, הפרויקט, אוכלוסיות היעד. תהליך זה דורש וכולל שיתוף פעולה ומעורבות של כלל הגורמים המעורבים ובעלי העניין בפרויקט.

9. ועדת ההיגוי תתכנס אחת לרבעון להצגת התקדמות התהליך ותוצאות המיזם בשטח, תבחן את תמונת המצב ותגבש החלטות להמשך הדרך. מובהר, כי למטה ישראל דיגיטלית ולמנהלת המיזם יתאפשר לקבל כל מידע הן מהרשות והן מהמפעילים החיצוניים וכן לערוך ביקורת בשטח בכל זמן נתון.

10. הרשות תשתף פעולה עם מינהלת קהילות דיגיטליות הן בהיבט המקצועי והן בשיתוף מידע מהשטח וממשאבי העירייה. בתוך זה, מנהל המיזם וצוות העבודה, יעבדו בשיתוף פעולה עם מנהלת קהילות דיגיטליות וילוו מקצועית על ידם וכן יהיו חברים ברשת עמיתים מרשויות נוספות שתוקם על ידי המנהלת.

שגרות עבודה:

1. ועדת היגוי שמתכנסת אחת לרבעון – מנהל הפרויקט, מנהל האגף, מנהלת קהילות דיגיטליות, מטה ישראל דיגיטלית.
2. ועדת היגוי מורחבת שתתכנס פעמיים בשנה נציגים בכירים מהרשות, ישראל דיגיטלית, ג'וינט אלכא ונציגים נוספים ככול שיוסכם.
3. פגישת עבודה חודשית עם הפרויקטור, מנהל מינהלת קהילות דיגיטליות וראש תחום אוריינות דיגיטלית.

4. העברת דוחות תקציביים בהתאם למפורט בחוזה התקשרות.
5. העברת דוח מילולי וכמותי על הפעילות אחת לרבעון ובהתאם למפורט בחוזה התקשרות.
6. עדכונים שוטפים על הפרויקט בהתאם לפעילות בשטח.

-נספחים -

(1) תיקיות, קבצים ומסמכים רלוונטיים

בכדי להקל על מנהל הקהילה בקבלת תמונה כוללת של המיזם, ריכזנו מספר מסמכים משמעותיים להבנת שדה הפעולה בתחום האוריינות הדיגיטלית. מסמכים אלו מתמקדים בהיבטי הראייה האסטרטגית של מטה ישראל דיגיטלית והמדינה בתחום, בחינתם של מודלים מהארץ והעולם באוריינות דיגיטלית, תמונת מצב על אוכלוסיות קהל היעד של המיזם וכן חומרי רקע נוספים. אלו מסמכי יסוד אשר חשובים להבנת התמונה בתחום האוריינות ובמיזם. כל המסמכים מופיעים בלינק הזה <<https://movilimdigital.wixsite.com/website-7/blank>

נספחים :

1. חוזה בין המשרד לשוויון חברתי לרשות
2. מסמך תמציתי על המיזם ותקציב
3. מצגת מנהלת קהילות דיגיטליות
4. פורמט תכניות עבודה ומודל עבודה לאוריינות דיגיטלית
5. השוואה בינלאומית למיזמים בתחום האוריינות
6. אנשי קשר ופרטי יצירת קשר של גורמים רלוונטיים

בהצלחה!

אביגדור רבינוביץ, סיליי בנסון
מינהלת קהילות דיגיטליות
avigdorra@jdc.org